

[Loe seda uudiskirja veebibrauseris](#)

Feministeerium

Tere, hea lugeja!

Oktoobris võis Õhtulehest lugeda kogenud prokuröri soovitus, et võimalusel tuleks teo toimepanemise ajal vägistajat küünistada. Oktoobris täitus ühtlasi viis aastat ülemaailmse #MeToo laine algusest, mis tõi kaasa ulatusliku arutelu ahistamise ja seksuaalse vägivalla üle. Kahtlemata on #MeToo Eesti ühiskonda muutnud ja see on peegeldunud ka õigusloomes, kuid muutmata on jäänud põhiline – nõusoleku käsitus.

Eesti on tõesti viimase viie aasta jooksul palju edasi arenenud ja muudatused algasid juba varem. Näiteks on viimase kümne aasta jooksul naiste tugikeskuste rahastust tõstetud enam kui kolm korda. Kõige suuremad muudatused toimusid 2017. aastal, kui Eesti ratifitseeris Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni, nn Istanbuli konventsiooni. Riigikogu hääletus näitas ülekaalukat toetust: 79 saadikut hääletas poolt, vastu oli vaid kuus. Samal aastal kriminaliseeriti sundabielud, naiste suguelundite sandistav moonutamine, inimkaubanduse ohvrilt seksi ostmine ja ahistav jälitamine, väärteona sätestati ka füüsiline seksuaalne ahistamine. Loodi neli ööpäev läbi avatud kriisiabikeskust seksuaalvägivalla ohvritele, kus peale meditsiiniabi andmise kogutakse ka tõendeid.

2019. aastal muutusid karistusmäärad vägistamise ja tahtevastase sugulise iseloomuga teo eest ning raskendava asjaoluna lisandus seisund, mis on kannatanule narkootilise või psühhotroopse aine abil tekitatud. 2020. aastast saab prokurör vajadusel määrata ajutise lähenemiskeelu ka siis, kui kannatanu seda ei taha. Selle aasta 1. novembrist tõsteti seksuaalse enesemääramise eapiir varasemalt 14. eluaastalt 16. aastale. Ning äsja jõudis riigikokku uue ohvriabiseaduse eelnõu, millega soovitakse parandada abi kättesaadavust vägivallaohvritele ning kus on esimest korda sõnastatud seksuaalvägivalla kriisiabi.

Ülaltoodud saavutusi vaadates tundub, et Eestis läheb kõik aina paremaks. Muudkui täiendatakse seaduseid ja arendatakse ohvrite abistamiseks mõeldud teenuseid. Midagi on aga valesti läinud, kui kogenud prokurör soovitab vägistamise ajal küünistada. Sest soovitus näitab ignorantsust ägedate

stressireaktsioonide suhtes, kus just seksuaalrännakute puhul on sage tardumise reaktsioon ja kus ohver ei suuda ennast liigutada isegi siis, kui ta tegelikult tahab. See on ka päris julge avaldus, arvestades, et vastuhakk võib vägivaldlahtu eskaleerida.

Üks ilmselge probleem on see, et pidevale karistusseadustiku kohendamisele vaatamata ei lähtu Eesti õigusruumis seksuaalvägivalda kontseptsioon siamaani nõusolekust. Mainitakse tahtevastatust. Samas pole nõusolek karistusseadustikus sugugi võõras mõiste. See esineb lausa 24 korda, kuigi lõviosas kasutatakse mõistet süüdlase õiguste tagamiseks. Näiteks tohib vangistust asenda üldkasuliku tööga või elektroonilise valveta ainult süüdlase nõusolekul. Seega ei tule seaduseloajatel midagi uut leiutada.

Ainult nõusolekuseaduse olemasolu ei tee mõistagi seksuaalvägivalda olematuks. Aga see annab muutunud väärtushinnangutele ka õigusliku toe. Praegu oleme olukorras, kus räägime lastele ja noortele nõusolekust ja kehalisest autonoomiast, kuid tegelikult seadus seda lähenemist ei toeta. Seksuaalkasvatustes õpetatakse, et kui üks pool ei taha ja teine seda ei austa, on tegemist väärkohtlemise või vägivaldaga. Kui aga sarnase asjaga kohtusaali peaksid jõudma, selgub – nagu hiljuti Harju maakohtus –, et kedagi ei huvita sinu tahtmine ja selleks, et toimunu vägistamiseks kvalifitseeruks, oleksid pidanud nii joobes olema, et ei suuda sirgelt käia.

Kui aga mõne inimese väärtushinnangud on kinni jäänud 90ndatesse, aitaks seadus neid järele. Meil on vaja lähenemist, mis toetaks terveid, rõõmsaid ja positiivseid seksuaalsuhteid ja meil on vaja, et seadus toetaks seda. Meil on vaja nõusolekuseadust.

[Loe lähemalt toimetuse veerust...](#)

Sel aastal teeme koostööd EKA tundengi Brit Kikasega, kes illustreerib toimetuse veergu, mis jõuab ka uudiskirja. Veeu lugemiseks klõpsa pildile!

Tegutse!

- Järelkuulamiseks on saadaval taskuhääling "Ära kaaguta!"
- Kuni 1. detsembrini saab esitada oma töö Feministeeriumi artiklikonkursile „Naised Eesti ajaloos“.
- 10. detsembril toimub Feministeeriumi rollimängupäev. Kohad on piiratud ning registreerida saab kolme eri lauda: rollimäng "Spell", *noir*-stiilis õudusmäng "Vaesen" ja "Call of Cthulhu".
- 16. detsembrini saab esitada oma töö seksuaalse nõusoleku kunsti konkursile, mida Feministeerium koostöös EKAg korraldab.
- Detsembri alguses stardib taas inglisekeelne lugemisgrupp Tallinn Feminist Reading Group. Esimene kohtumine toimub füüsiliselt Feministeeriumi kontoris - kutse saad Facebooki grupiga liitudes.

Feministeeriumis ilmunud

Hommik Anuga, õhtud onuga

Septembris olid "Esimeses stuudios" külas kolm naist ja seitseteist meest. Saatejuhid olid kõik mehed. Karin Paulus kirjutab, et kaasaegses demokraatlikus mõtteruumis on naistel meestega ühiskonnas võrdne koht. Välja arvatud ERRis.

Mürgitatud jook baaris. Kaks kogemust

Kohtinguvägistamine on kellegi tahtevastane seksuaalvahekorra viimine kohtingu käigus. Kohtinguvägistamisega on seotud ka sõna "korgijook", mis viitab sellele, et kurjategija lisab oma ohvri jooki narkootilist ainet nagu GHB või Rohypnol, et muuta ta teovõimetuks eesmärgiga teda seksuaalselt kuritarvitada.

- **Näitus** "Hunt lambanahas: seksism ja ekspluateerimine 21. sajandi rändekriisis"

Eesti pagulasabile on sõjast saadik tulnud palju lahkeid pakkumisi Ukraina põgenike abistamiseks. Paraku on nende seas ka selliseid, millel on ekspluateerimise maik. Nimelt on nii mõnelgi abipakkujal kriteeriumid, millele sõjapõgenik vastama peaks – sugu (loomulikult naine), vanus (noor), perekonnaseis (vallaline, võib olla ka üksikema), aga isegi pikkus (vähemalt 165

cm). Et näitus on püsti pandud keskturu lagunevas peahoones lihalettide vahel, siis kõnetab see mitut meelt.

Abipakkumisi saab kuulata otse lihakäntsakate keskel ja seda kõike saadab imal, kergelt roiskunud liha lehk. Näitust saab külastada **keskturu peahoones veel viimaseid päevi - 18. novembrini**, see on avatud iga päev kella kaheksast poole viieni.

- **Raamat ja sari** “Normaalsed inimesed”

November on kuu, mil tuleb endale meelde tuletada sõna “ei” tähendust. Oskus öelda “ei” ja reageerimine eitavale vastusele, omavahel rääkimine, keeldumise ning teiste inimeste arvamuse aktsepteerimine on heade suhete alus. Tundub, et kõik teavad seda, aga kui raske on neid teadmisi praktikas rakendada! Üks põhjus on meid ümbritsev kultuur, mis on üles ehitatud kirele, draamale, vägivalle ja nende vastandusele. Kuidas saame teada, mil moel tavalised – normaalsed – inimesed elavad ja omavahel suhtlevad? Siin tuleb appi liri kirjanik Sally Rooney – tema raamat “Normaalsed inimesed” ja samanimeline sari on lugu täiesti tavaliste inimeste triviaalsest kasvamisest. Seepärast on see ilus – meile näidatakse teismelisi ja pärast ka meest ja naist, kes õpivad omavahel rääkima. Samas on mõlemad väga sensuaalsed ja siirad, erinevad ja keerulised.

- **Intervjuu.** Masha Gessen elust ja mittebinaarsusest

Vene juurtega Ameerika ajakirjanik Masha Gessen räägib normaalsete inimeste normaalsetest reaktsioonidest ebanormaalsetele asjaoludele, mis tundub tänapäeva hullumeelses maailmas väga aktuaalne. Intervjuu avaldati Yury Dudi YouTube'i kanalil. See on harv juhus, kui Dudi intervjuueeritav ei ole mees. Ega naine. Masha on mittebinaarne inimene ja räägib väga üksikasjalikult, kuidas ta jõudis sellise teadmiseni oma isiksusest ja soost ning mida see üldiselt tähendab. Venekeelses meediaruumis ei räägita eriti mittebinaarsusest – ja mittebinaarsete inimeste jaoks pole vene keele jaoks veel olemas spetsiaalset üldtunnustatud asesõna.

- **Raamat.** Interseksionaalse keskkonnaaktivismi käsiraamat rohefeministile

Värskelt ilmunud “The intersectional environmentalist” on laiapõhjaline sissejuhatus keskkonnaküsimuste lahendamisse inimõiguste kaudu. Et murekohtadest jagu saada, on vaja esmalt probleemi mõista, mistõttu peaks see raamat olema kohustuslik kirjandus kõigile rohepöörde nimel tegutsevatele inimestele Eestis. Lisaks on see hea käsiraamat ka feministile, kes roheteemast hoolib, kuid tahaks süsteemsemat ja sisulist lühiülevaadet nii seostest kui ka kitsaskohtadest. Näiteks saab teada seda, miks liitiumi kaevandamine meile muret peaks tegema ning kuidas liitiumakud üldse töötavad. Raamatut saab laenutada Feministeeriumi raamatukogust.

[Kultuurisoovitusi loe edasi siit...](#)

Feministeerium on kolinud! Ootame sind nüüd külla korrus
allpool – Telliskivi 60a/3 majas, 3. korrusel.

Toimetuse veeru on kirjutanud Feministeeriumi kollektiiv.
Uudiskirja on kokku pannud Kaimai Kuldkepp ja toimetanud Nele Katvel.

© MTÜ Oma Tuba, kõik õigused kaitstud

Te saite selle e-kirja, kuna olete Feministeeriumi uudiskirja tellijate hulgas.
[Halda eelistusi](#) või [lahku listist](#).

Võta ühendust info@feministeerium.ee,
postiaadress: Telliskivi 60a/3, 10412, Tallinn.